Women in Mathematics

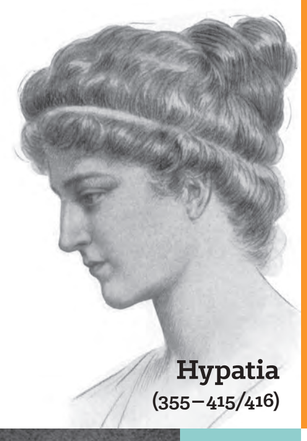

Hypatia
(355–415/416)

ZNÁMA AKO: prvá žena, ktorá významnou mierou prispela k rozvoju matematiky.

Émilie du Châtelet
(1706–1749)

ZNÁMA AKO: autorka prekladu a komentárov k dielu Isaaca Newtona Principia. Jej preklad je dodnes považovaný za štandardný preklad tohto diela do francúzštinu.

Maria Agnesi
(1718–1799)

ZNÁMA AKO: prvá žena, ktorá napísala učebnicu matematiky. Bola tiež prvou ženou vymenovanou za univerzitnú profesorku matematiky.

Marie-Sophie Germain
(1776–1831)

ZNÁMA AKO: aktívna dopisovateľka s matematikmi Lagrange, Legendre a Gauss, ale pod mužským pseudonymom. Bola jednou z pionierok teórie elasticity a vypracovala základy pre Veľkú Fermatovu vetu.

Mary Somerville
née Fairfax
(1780–1872)

ZNÁMA AKO: matematický polyhistor, študovala matematiku a astronómiu. Bola jednou z dvoch prvých žien, ktoré sa stali čestnými členkami Kráľovskej astronomickej spoločnosti. Jedna z fakúlt Oxfordskej univerzity, Somerville College, je pomenovaná na jej počesť.

Ada Lovelace
(1815–1852)

ZNÁMA AKO: spolupracovníčka Charlesa Babbagea na jeho návrhu analytického stroja. Zistila, že tento stroj sa dá použiť účelnejšie než iba ako kalkulačka a zostavila prvý algoritmus, ktorý mohol byť týmto strojom spracovaný.

Florence Nightingale
(1820–1910)

ZNÁMA AKO: zakladateľka moderného ošetrovateľstva, ale aj pre svoju prácu v štatistike, ako autorka polárneho diagramu, ktorý používala k interpretácii číselných údajov pre verejnosť a politikov.

Sofya Vasilyevna Kovalevskaya
(1850–1891)

ZNÁMA AKO: autorka prác z matematickej analýzy, prác o parciálnych diferenciálnych rovniciach a tiež z mechaniky. Je prvou ženou, ktorá sa stala riadnou profesorkou v Západnej Európe a jednou z prvých žien na poste editorky vedeckého časopisu.

ZNÁMA AKO: propagátorka pojmu polytop pre štvorrozmerný konvexný mnohosten, pričom sama objavila šesť takýchto pravidelných mnohostenov.

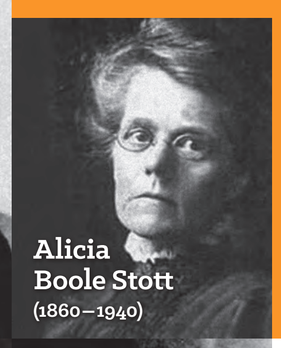

Alicia Boole Stott
(1860–1940)

ZNÁMA AKO: prvá žena, ktorá dosiahla najlepší výsledok na skúškach The Cambridge Mathematical Tripos. Nezískala však titul Senior Wrangler, lebo hodnotené boli iba výsledky, ktoré dosiahli muži.

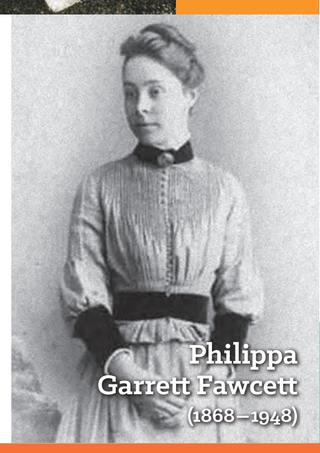

Philippa Garrett Fawcett
(1868–1948)

Emmy Noether
(1882–1935)

ZNÁMA AKO: autorka prác z abstraktnej algebry a teoretickej fyziky. Vety o všeobecnej teórii relativity a fyzike elementárnych častíc, ktoré dokázala, sú známe ako „Noetherovej veta".

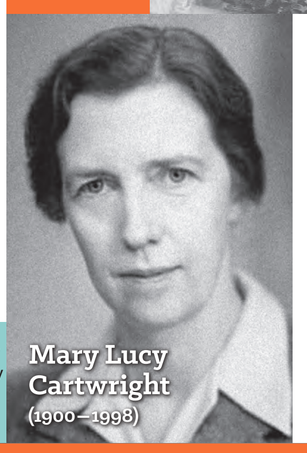

Mary Lucy Cartwright
(1900–1998)

ZNÁMA AKO: jedna zo zakladateľov teórie chaosu. Cartwright bola prvou ženou, ktorá sa stala členkou Kráľovskej vedeckej spoločnosti, získala Sylvestrovu medailu, bola prezidentkou Matematickej asociácie a Londýnskej matematickej spoločnosti.

Gertrude Mary Cox
(1900–1978)

ZNÁMA AKO: dborníčka v návrhu experimentov v štatistike. Cox sa stala prvou ženou zvolenou do Medzinárodného štatistického ústavu.

Marie-Louise Dubreil-Jacotin
(1905–1972)

Ruth Moufang
(1905–1977)

ZNÁMA AKO: druhá žena, ktorá získala doktorát z čistej matematiky a prvá žena, ktorá sa stala riadnou profesorkou matematiky vo Francúzsku. Okrem svojho odborného zamerania na mechaniku tekutín a abstraktnú algebru, napísala aj práce z dejín matematiky.

ZNÁMA AKO: autorka prelomových prác o neasociatívnych algebraických štruktúrach, vrátane po nej pomenovaných Moufangovej cyklov a novej geometrie nazvanej „Moufangovej roviny".

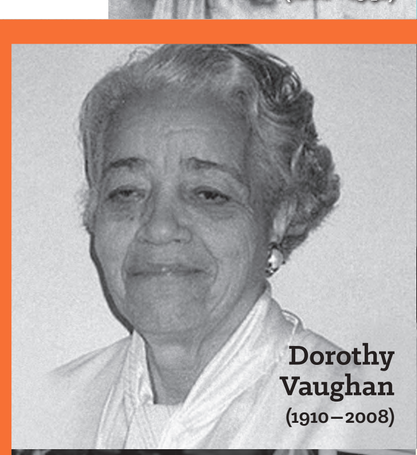

Dorothy Vaughan
(1910–2008)

Katherine Johnson
(1918–2020)

Mary Jackson
(1921–2005)

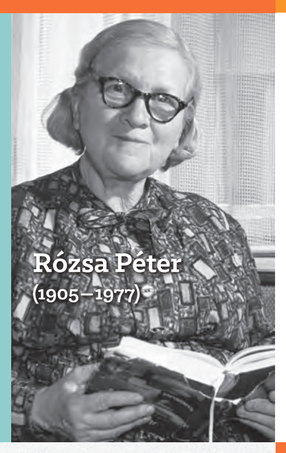

Rózsa Péter
(1905–1977)

ZNÁMA AKO: prvá Maďarka, ktorá získala akademický titul doktora vied v odbore matematika. Je známa ako „matka zakladateľka teórie rekurzie". Je nositeľkou viacerých ocenení a prvou ženou zvolenou za členku Maďarskej akadémie vied.

Grace Brewster Murray-Hopper
née Murray
(1906–1992)

ZNÁMA AKO: informatička s titulom PhD v odbore matematika. Vymyslela jeden z prvých linkerov (t.j. linkovacích editorov) a bola jednou z prvých tvorcov teórie strojovo nezávislých programovacích jazykov.

Joan Elisabeth Lowther Murray
née Clarke
(1917–1996)

ZNÁMA AKO: jediná žena, ktorá praktizovala Banburizmus (t. j kryptanalytický proces vyvinutý Alanom Turingom počas Druhej svetovej vojny) v čase jej pôsobenia vo Vládnej škole kódovania a šifrovania. Neskôr sa stala zástupkyňou vedúceho svojej sekcie.

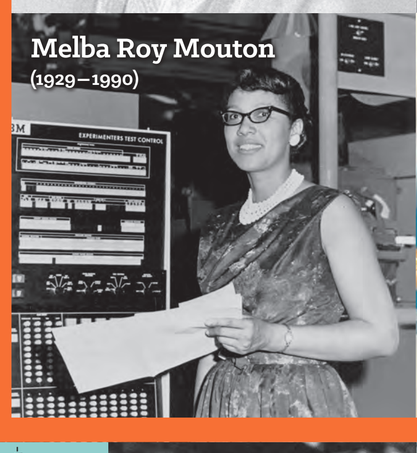

Melba Roy Mouton
(1929–1990)

Christine Darden
(b. 1942)

The Women Computers of NASA

Skupina matematičiek, ľudské počítače, neskôr programátorky v NACA, NASA a Langley Research Centre, ktoré významne prispeli k úspechom v Amerických vesmírnych pretekoch.

Počnúc 5-timi matematičkami v roku 1935 narástol do roku 1946 počet zamestnankýň na 400.

PROMINENTNÝMI ČLENKAMI SÚ:
Dorothy Vaughan,
Katherine Johnson,
Mary Jackson,
Melba Roy Mouton,
Christine Darden.

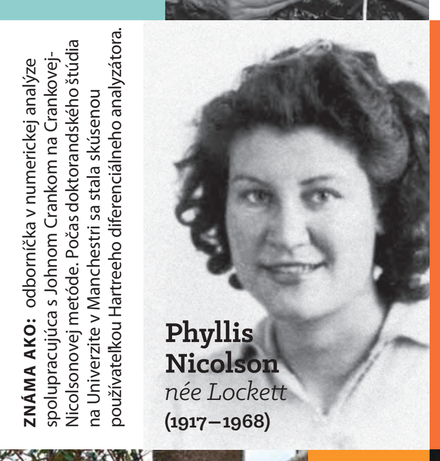

Phyllis Nicolson
née Lockett
(1917–1968)

ZNÁMA AKO: odborníčka v numerickej analýze spolupracujúca s Johnom Crankom na Crankovej-Nicolsonovej metóde. Počas doktorandského štúdia na Univerzite v Manchestri sa stala skúsenou používateľkou Hartreeho diferenciálneho analyzátora.

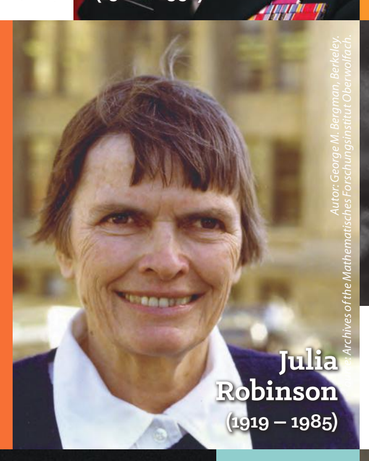

Autor: George M. Bergman, Berkeley. Archives of the Mathematisches Forschungsinstitut Oberwolfach.

ZNÁMA AKO: autorka príspevkov k rozvoju teórie počítateľnosti a teórie výpočtovej zložitosti.

Olga Aleksandrovna Ladyzhenskaya
(1922–2004)

ZNÁMA AKO: autorka prác v oblastiach: parciálne diferenciálne rovnice, dynamika tekutín a konvergencia metódy konečných diferencií pre Navier-Stokesove rovnice. V roku 1958 bola na užšom zozname kandidátov nominovaných na udelenie Fieldsovej medaily.

ZNÁMA AKO: vedkyňa s prínosom v oblasti matematického vzdelávania a publikovania v matematike. Zaslúžila sa o zaraďovanie jazykových zručností ako súčasti matematického vzdelávania.

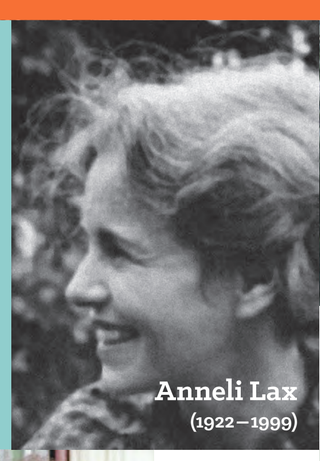

Anneli Lax
(1922–1999)

Yvonne Choquet-Bruhat
(b. 1923)

ZNÁMA AKO: autorka prispievajúca k štúdiu Einsteinovej všeobecnej teórie relativity. Bola prvou ženou zvolenou za riadneho člena Francúzskej akadémie vied a je menovaná Vysokým dôstojníkom Čestnej légie.

Olga Arsenievna Oleĭnik
(1925 – 2001)

ZNÁMA AKO: autorka pionierskych prác v oblasti algebraickej geometrie, v teórii parciálnych diferenciálnych rovníc, teórii silne nehomogénnych elastických médií a v matematickej teórii hraničných vrstiev.

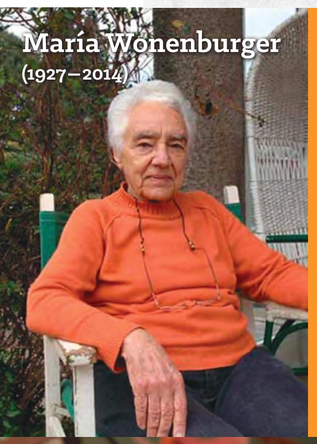

María Wonenburger
(1927–2014)

ZNÁMA AKO: autorka prác v teórii grúp a Liových algebrách. Bola prvou Španielkou, ktorá získala Fulbrightove štipendium na doktorské štúdium matematiky.

Kredit: Hetvee S Patel, via Wikimedia Commons

Shakuntala Devi
(1929–2013)

ZNÁMA AKO: rekordmanka z Guinessovej knihy rekordov z roku 1989 uvedená za svoje výpočtárske schopnosti. Bola považovaná za „ľudský počítač" (spamäti dokázala vypočítať súčin dvoch 13-ciferných čísel za 28 sekúnd).

Marina Evseevna Ratner
(1938–2017)

ZNÁMA AKO: vedecká pracovníčka v odbore ergotická teória. Dokázala vety o unipotentnom toku v homogénnych priestoroch, známe „Ratnerovej vety", a za tieto práce získala mnoho ocenení.

Nancy Jane Kopell
(b. 1942)

ZNÁMA AKO: odborníčka v oblasti aplikovanej biomatematiky s príspevkami do viac než 200 publikovaných vedeckých článkov. Je riaditeľkou a spoluzakladateľkou inštitúcie Cognitive Rhythms Collaborative. Získala niekoľko ocenení vrátane John von Neumannovej ceny.

Kai T. Dragland / NTNU

Idun Reiten
(b. 1942)

ZNÁMA AKO: jedna z tvorcov teórie reprezentácie. Získala množstvo ocenení a uznaní za výnimočné výsledky svojho výskumu. Za prácu v matematike ju v roku 2004 nórsky kráľ pasoval ze Rytiera Rádu svätého Olava.

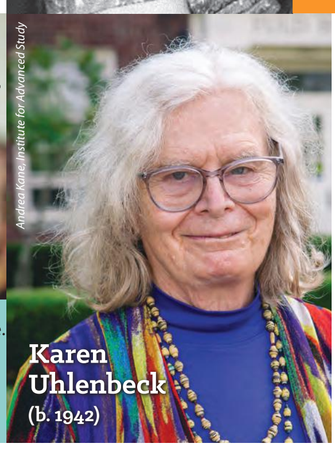

Andrea Kane, Institute for Advanced Study

Karen Uhlenbeck
(b. 1942)

ZNÁMA AKO: zakladateľka modernej geometrickej analýzy a tiež prvá žena, ktorá sa stala nositeľkou Ábelovej ceny.

Les Todd, Duke Photography

Ingrid Daubechies
(b. 1954)

ZNÁMA AKO: iniciátorka využívania matematických metód pri vývoji techník spracovania obrazu. Jej meno je spojené s pojmom „wavelets", používaným v štandarde JPEG 2000. Získala niekoľko ocenení vrátane ceny Princess of Asturias Award (v roku 2020) za technický a vedecký výskum.

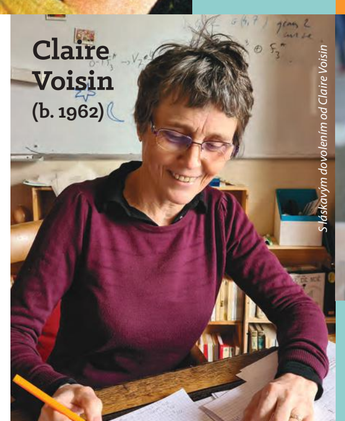

S láskavým dovolením od Claire Voisin

Claire Voisin
(b. 1962)

ZNÁMA AKO: autorka prác v oblasti algebraickej geometrie, špeciálne v Hodgeovej teórii a jej aplikáciách na klasické problémy.

Courtesy: National Science Foundation

Maryam Mirzakhani
(1977–2017)

ZNÁMA AKO: prvá Iránka a prvá žena - nositeľka, Fieldsovej medaily. Jej vedecká práca zahŕňa témy z oblastí ako Teichmüllerova teória, hyperbolická geometria, ergodická teória a symplektická geometria.

The Netherlands

UNIVERSITY OF EXETER

Tento projekt pripravili a koordinovali: Ms. Silvy Hendriks, Dr. Houry Melkonian a Prof. Dr. Maria Vlasiou. Ďalšími prispievateľmi boli Dr. Tom Ritchie a študentky Univerzity v Exeteri: Amber Ellis, Sophia Jaffer, Anila Navaratnam a Sophie Peel.

Dizajn: Jana Kleineberg | kleineberg.co.uk